

Davran??sal ?nhibisyon Sistemi/Davran??sal Aktivasyon Sistemi ?lçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Davran??sal ?nhibisyon Sistemi/Davran??sal Aktivasyon Sistemi ?lçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19492>

Özet

Davran??sal ?nhibisyon Sistemi/Davran??sal Aktivasyon Sistemi Ölçe?i (**BIS/BAS**), Jeffrey Gray'in **Peki?tirme Duyarl?l??? Teorisi** (RST) çerçevesinde geli?tirilm?, bireylerin cezaya ve ödüle kar?? gösterdikleri duyarl?l?ktaki bireysel farklılıklar? ölçmeyi amaçlayan psikometrik bir araçtır. Bu ölçe?in Türkçe uyarlama çal??mas? Simge ?i?man (2012) tarafından gerçekleştirilmiştir. Çal??ma, ölçe?in Türk kültüründeki **geçerlik** ve **güvenirlik** özelliklerini inceleyerek, psikolojik ara?t?rmalarda kullan?labilecek bilimsel bir zemin olu?turmayı hedeflemiştir. Ölçek, özellikle anksiyete, dürtüsellik ve motivasyonel süreçlerle yakından ilişkili olan iki temel nöropsikolojik sistemi (BIS ve BAS) de?erlendirir.

Anahtar Kelimeler

Davran??sal ?nhibisyon Sistemi, Davran??sal Aktivasyon Sistemi, **BIS/BAS**, Peki?tirme Duyarl?l??? Teorisi, Motivasyon, Anksiyete, Geçerlik, Güvenirlik, Psikometri, Uyarlama.

Yazarlar

Simge ?i?man (Uyarlama Çal??mas?)

Amaç

Ölçe?in temel amacı, bireylerin çevrelerindeki potansiyel tehlikelere (cezaya) kar?? gösterdiği hassasiyeti temsil eden **Davran??sal ?nhibisyon Sistemi** (BIS) aktivitesini ve potansiyel ödüllere kar?? gösterdiği hassasiyeti temsil eden **Davran??sal Aktivasyon Sistemi** (BAS) aktivitesini nicel olarak ölçmektir. Bu iki sistemin göreceli gücü, bireyin duygusal tepkilerini, öğrenme stillerini ve kişilik özelliklerini açıklamada kritik rol oynar.

Türkçe uyarlama çal??mas?nın spesifik amacı, uluslararası alanda yaygın olarak kullanılan bu ölçe?i, Türk kültürüne özgü dilsel ve psikometrik standartlara uygun hale getirerek, Türkiye'deki akademik çal??malara kazandırmaktır. Bu sayede, kişilik ve motivasyon ara?t?rmalarında uluslararası kar??laştırmalı çal??maların yapılabilmesi mümkün kılınmıştır.

Yapı

Davran??sal ?nhibisyon Sistemi/Davran??sal Aktivasyon Sistemi Ölçe?i, Jeffrey Gray'in geli?tirdiği Peki?tirme Duyarl?l??? Teorisi'ne (RST) dayanmaktadır. Bu teoriye göre, motivasyonel ve duygusal süreçler iki ana nörobiyolojik sistem tarafından yönetilir:

Davran??sal ?nhibisyon Sistemi (BIS): Cezalandırıcı uyaranlara, yeni durumlara ve ödülün yoklu?una kar?? duyarlıdır. Yüksek BIS puanı, bireyin **anksiyete** ve kaçınma davran??larına

daha yatk?n oldu?unu gösterir. Bu sistem, tehlike alg?land???nda davran??? durdurma (inhibe etme) i?levi görür.

Davran??sal Aktivasyon Sistemi (BAS): Ödüllendirici uyarılara, ödül beklentisine ve ceza d???ndaki hedeflere ula?maya kar?? duyarlıdır. Yüksek BAS puan?, bireyin **dürtüsellik**, yakla?ma ve ödül arama davran??lar?na daha yatk?n oldu?unu gösterir. BAS, genellikle üç alt boyutta incelenir: Ödül Tepkisi (Reward Responsiveness), E?lence Aray??? (Fun Seeking) ve Güdülenme (Drive).

Geçerlik

Ölçe?in Türkçe uyarlama çal??mas? (?i?man, 2012), ölçe?in yap?sal geçerli?ini incelemeyi amaçlam??tır. Orijinal ölçe?in faktör yap?s?n?n Türk örnekleminde do?rulan?p do?rulanmad???, genellikle **Do?rulay?c? Faktör Analizi** (DFA) veya Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) kullan?larak test edilmi?tir. Geçerlik çal??malar?, ölçek maddelerinin teorik olarak ölçmesi beklenen yap?lar? ne derece do?ru ölçtü?ünü göstermeyi hedefler.

Yap? geçerli?inin yan? s?ra, ölçe?in di?er ki?ilik envanterleri (örne?in, anksiyete, depresyon veya dürtüsellik ölçen araçlar) ile beklenen yönde korelasyon gösterip göstermedi?i de incelenmi?tir (Kriter Geçerli?i). Bu tür geçerlik kan?tlar?, BIS ve BAS skorlar?n?n teorik olarak öngörülen davran??sal ve duygusal e?ilimlerle tutarlı oldu?unu destekler.

Güvenirlik

Güvenirlik, ölçe?in ölçtü?ü yap?y? ne kadar tutarlı bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir. ?i?man (2012) taraf?ndan gerçekleştirilen uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in iç tutarlılı??? genellikle **Cronbach Alfa** katsay?s? ile de?erlendirilmi?tir. Yüksek alfa katsay?lar?, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarlı bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir.

Ölçe?in zamana kar?? tutarlılı???n? belirlemek amacıyla, tipik olarak test-tekrar test güvenirli?i çal??malar? da yürütülür. Bu çal??malar, ölçe?in farklı zamanlarda uyguland???nda benzer sonuçlar üretme yetene?ini ortaya koyar ve ölçe?in kararlılı???n? kan?tlar.

Faktör Analizi

Orijinal BIS/BAS ölçe?i, genellikle dört faktörlü bir yap?ya sahiptir: bir BIS faktörü ve üç BAS alt faktörü (Drive, Fun Seeking, Reward Responsiveness). Türkçe uyarlama çal??mas?nda, bu dört faktörlü yap?n?n Türk örneklemindeki uygunlu?u ara?t?r?lm??tır.

Faktör analizinin sonuçlar?, Türk kültürü ba?lam?nda **Davran??sal ?nhibisyon Sistemi** ve **Davran??sal Aktivasyon Sistemi** kavramlar?n?n ayr??ma derecesini ve bu sistemlerin alt

boyutlar??n ne ?ekilde kümelendi?ini ortaya koyar. Ba?ar?? bir faktör yap?s?, ölçe?in teorik temellerini psikometrik olarak destekler.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptasyon)

Format: Bireylerin kendi kendilerine doldurabilece?i (Self-Report) tipte Likert tipi derecelendirme ölçe?i.

Language Available: Türkçe (Türkçe uyarlama mevcuttur).

Population Group: Yeti?kinler ve Ergenler. Uyarlama çal??malar? genellikle üniversite ö?rencileri üzerinde gerçekleştirilmi?tir.

Age Group: Genellikle 18 ya? ve üzeri.

Population Details: Türk kültüründeki genel popülasyonun ki?ilik ve motivasyonel e?ilimlerini ölçmek amacıyla tasarlanm??tır.

Test Methodology: Maddelerin, kat??mc??n??n kendini ne ölçüde tanımlad??na göre puanland??, tipik olarak 4 veya 5 puanlı Likert tipi bir ölçek kullanılarak uygulanır. (Orijinal ölçekte 4 puanlı Likert kullanılır: 1=Kesinlikle Kat?lm?yorum, 4=Kesinlikle Kat??yorum).

Anahtar Kelimeler

Davran??sal ?nhibisyon, Davran??sal Aktivasyon, Carver ve White, Cezaya Duyarlı?k, Ödüle Duyarlı?k, Psikolojik Ölçek, RST, Psikometri, Simge ?i?man.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: simgesisman@gmail.com

Correspondence Address: Bilinmiyor (Uyarlama çal??mas? yazar? Simge ?i?man)

?zinler, Ücret ve Test Y??i?

?zinler: Ölçe?in akademik ve ara?t?rma amaçlı? kullanılm? için orijinal yazarlara ve uyarlama çal??mas??n? yapan Simge ?i?man'a at?f yap?lmas? gerekmektedir. Ticari kullanım için izin alınmas? zorunludur.

Ücret: Akademik ara?t?rmalar için genellikle ücretsizdir, ancak yay?nlanan makale üzerinden orijinal kayna?a ula??m sa?lanmal?d?r.

Test Y?I?: Türkçe Uyarlama Çal??mas? Y?I?: 2012.

Kaynaklar

?i?man, S. (2012). Davran??sal ?nhibisyon Sistemi/Davran??sal Aktivasyon Sistemi ?lçe?i'nin Türkçeye uyarlanması: Geçerlik ve güvenirlik çal??mas?. *Psikoloji Çal??malar? Dergisi*, 32(2), 1-22.

Orijinal ölçe?in PDF dosyas?na a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir:

[davranissal-inhibisyon-sistemidavranissal-aktivasyon-sistemi-olcegi-toad.pdf](#)

?leti?im için: simgesisman@gmail.com

Davran??sal ?nhibisyon Sistemi/Davran??sal Aktivasyon Sistemi ?lçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

(?lçek maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r.)